

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

Elenchvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

ELENCHVS.

TRACTATVS I.

Gaudium ex Conscientiâ.

Ostenditur lætitiã nusquam inueniri nisi in animã. In eã autem non tam inueniri quam efformari. Artis rem esse Gaudium, non felicitatis. Artem autem totam, in solã Conscientiã rectè efformandã consistere. Varia adduntur Conscientiæ encomia. Fol. 1.

- S. I. Audium pauci acquirunt, idque duplici ex errore. Ac primò quidem, quia passim homines id querunt in rebus que extra se sunt positæ, cum tamen non nisi in animo vniuscuiusque situm sit. fol. 3
- S. II. Alter error est, quòd homines lætitiã inuenire se posse credant. Artis opus est lætitiã, non inueniendi felicitas. fol. 9
- S. III. Summa artis quã fabricatur lætitiã est, ut postquam tibi placuit Deus, efficias ut tu placeas Deo. Hoc autem facies, si bonam in te effingas Conscientiam. fol. 11
- S. IV. Conscientiam itaque, ut solidè gaudeas, rectè tibi effinge. intra hanc stat omnis in hãc vitã lætitiã & securitas. Ponuntur varia Conscientiæ ex Patribus encomia. fol. 16

TRACTATVS II.

De Conscientia in genere ejusque naturã.

Exponitur quid propriè sit Conscientia, ejusque præcipua munia summatim explicantur. Fol. 21.

- S. I. Variè à varijs Conscientia describitur potius quàm definitur. fol. 23.

*** 3

S. II.

- §. II. *Quid propriè sit Conscientia. Ac primò quidem ostenditur eam non in voluntate consistere, sed merum esse Intellectus judicantis actum transeuntem.* fol. 26
- §. III. *Declaratur Conscientiam non esse actum Iudicij decernentis de bonitate aut malitiâ actionum generatim, sed iudicium particulare, de hoc quod aut agendum, aut actum est opere sigillatim. Quomodo Conscientia differat à Synderesi aut aliâ scientiâ, explicatur.* fol. 32
- §. IV. *Exponuntur summatim varia Conscientiæ officia.* fol. 38
- §. V. *Ostenditur, varia epitheta, quæ Conscientiæ dant Sacre pagine & sancti Patres, præclare cum datâ Conscientiæ definitione convenire.* fol. 45

PRIMUM OFFICIUM CONSCIENTIÆ

Dirigere actiones faciendas aut fugiendas.

TRACTATUS III.

De Conscientiâ certâ, etiamsi sit erroneâ.

Conscientiæ certæ, actionem aliquam imperanti, semper parendum esse; permittentem vero, licitum esse sequi, siue ex vero iudicio Conscientia processerit, siue ex errore inculpato. fol. 48.

- §. I. *Varie Conscientiæ diuisiones. Quid sit Conscientia certa, quid opinans aut probabilis, quid dubia, quid scrupulosa.* fol. 49
- §. II. *Conscientiæ certæ, ad actionis alicujus præstationem obliganti, etiamsi erret, semper parendum esse ostenditur.* fol. 52
- §. III. *Proponuntur conditiones quedam necessaria ut quis peccet agens contra Conscientiam errantem, seu obligantem per errorem.* fol. 59
- §. IV. *Conscientiæ sine hesitatione ullâ actionem aliquam ut licitam permittenti, etiamsi erret, modo inuincibiliter, impud*

- pundè creditur & absque peccato eam sequitur voluntas.* fol.63
- §. V. *Exponuntur tres modi quibus error inuincibilis committi possit à Conscientiâ, qui tamen ei culpe verti non possit.* fol.67
- §. VI. *An detur ignorantia aliqua juris nature, & que? Probatur dari.* fol.76
- §. VII. *Ostenditur expositam hanc ignorantiam inculpatam juris nature, excusare ab omni culpâ ea, que ex illa committuntur.* fol.81
- §. VIII. *Quenam sit ignorantia culpabilis, que ex eâ facta, à peccato propriè dicto non excusat.* fol.87

TRACTATUS IV.

De Conscientia probabili.

Conscientiam in actionibus suis dirigendis, opinionem verè probabilem, semper sequi posse. Fol.89.

- §. I. *Proponitur status questionis.* fol.90
- §. II. *Quæ sit opinio probabilis, & que ejus natura: que probabilior: que minus sit tuta, & quenam vulgò dicatur tutior.* fol.94
- §. III. *Propositio. Conscientia in decernendis actionibus potest sequi opinionem probabilem. Quantis conuitijs impetatur hoc dogma ab aduersarijs, exponitur.* fol.98
- Senatus-Consultum Parisense contra litteras Provinciales Montaltij, notas Wendrockij, disquisitiones Irenæi.* fol.105
- §. IV. *Respondetur testimonijs Scripturæ perperam à Wendrockio, & loco D. Augustini malè à Sinnichio allato.* fol.109
- §. V. *Conscientiam in actionibus decernendis sequi posse sententiam probabilem, auctoritate, & communi toto orbe proborum praxi probatur.* fol.117
- §. VI. *Idem ratione demonstratur.* fol.123
- Catalogus auctorum 189. qui libris impressis docuerunt licitum esse agere ex opinione probabili.* fol.133

[TRACTA-

TRACTATUS V.

De Conscientiâ probabili.

Reliqua quæ ad Conscientiæ probabilis directionem spectant, expediuntur. Fol. 142

- §. I. Propositio prima. *Potest Conscientia ex duabus probabilibus opinionibus, utram vult eligere. Potest etiam unius viri docti & prudentis opinionem sequi.* fol. 143
- §. II. Propositio secunda. *Licitè sequitur Conscientia opinionem probabilem alienam, contra propriam opinionem vetantem, seu dicentem rem de quâ queritur esse illicitam.* fol. 149
- §. III. Propositio tertia. *Licitè sequitur Conscientia opinionem probabilem, desertâ probabiliori.* fol. 157
- §. IV. Propositio quarta. *Licitè operatur Conscientia ex probabili opinione, relictâ tutâ aut tutiori, etiam ubi ex hâc nullum adesse videtur agenti incommodum.* fol. 162
- §. V. Propositio quinta. *Conscientia in actionibus dirigendis, non sequitur licitè opinionem improbabilem: admodum autem parum probabilem, non nisi in extremâ necessitate. Exponitur quenam opiniones sint improbabiles.* fol. 169
- §. VI. *In quo statu sit hodie apud aduersarios tota de opinione probabili controuersia, & quantum in eâ promouerint.* fol. 175

TRACTATUS VI.

De Conscientiâ dubiâ.

Conscientiam de actionis suæ malitiâ, id est practicè dubitantem, eam permittere non posse. In speculatio autem dubio quod superari non potest, Conscientiam ex possessione & juris præsumptionibus, in omnium virtutum materiâ rectè efformari. Fol. 180

§. I.

- §. I. *Exposita dubij natura & differentia, proponitur status questionis.* fol. 181
- §. II. *Cum pratico dubio numquam licitum est dubia agere, sed semper tutior pars est eligenda.* fol. 184
- §. III. *Cum dubio speculatio agere non licet, donec Conscientia iudicium certum, licite rem agi posse, efformarit. Hoc autem judicare non potest, nisi prius speculativum dubium deponere studuerit.* fol. 187
- §. IV. *Quod si diligentia adhibita manet dubium speculativum, tum formandum est dictamen Conscientie, ex bonae Fidei possessione, & presumptione juris, in materia que iustitiam concernit.* fol. 190
- §. V. *Non in iustitie tantum, sed & in aliarum virtutum materia, possessio & presumptio juris sufficit, ut in dubijs certum Conscientie dictamen efformetur. Exponitur id in varijs casibus.* fol. 194
- §. VI. *Dubitatio affectata numquam excusat a crimine, sed potius malam animi affectionem arguit. Quid dicendum sit de eo, qui varios statuit consulere, donec opinionem sibi fauentem inuenierit.* fol. 199

TRACTATUS VII.

De Conscientia scrupulosa.

Quid sit scrupulus, quæ eius causæ; & vnde dignoscendum sit an aliquis sit scrupulosus. fol. 204

- §. I. *Exponitur quid sit scrupulus, & in quibus anima motibus proprie consistat.* fol. 205
- §. II. *Proponuntur causæ naturales & interne scrupulorum, eorumque ortus & varietas.* fol. 211
- §. III. *Proponuntur causæ externe scrupulorum.* fol. 219
- §. IV. *Exponuntur signa ex quibus dijudicari possit an scrupuli sint à natura, an à Dæmone, an à Deo.* fol. 225
- §. V. *Ponuntur signa ex quibus dignosci queat an quis sit scrupulosus.* fol. 231

TRACTA-

TRACTATUS VIII.

De Conscientia scrupulosa remedys.

Quomodo agendum sit contra scrupulos, & quæ eorum remedia. Fol. 233

§. I. *Quisquis à scrupulis curari vult, ante omnia sibi persuadeat nullam in scrupulis esse sanctitatem; & se eo morbo laborare.* fol. 234

§. II. *Quomodo scrupuloso in ipso scrupulorum aestu formanda sit Conscientia; & contra scrupulos agendum.* fol. 238

§. III. *Ponuntur aliquot remedia generalia ad arcendos superandisque scrupulos.* fol. 245

Remedium primum. *Medicine physica purgando melancholico humori nonnumquam adhibende.* fol. 245

Remedium secundum. *Non agat familiariter cum scrupulosis.* fol. 246.

Remedium tertium. *Secum etiam de scrupulis non multum agat, disputet, aut deliberet.* fol. 248

Remedium quartum. *Agat contraria ijs que à scrupulis suadentur.* fol. 250

Remedium quintum. *In formandâ contra scrupulos Conscientiâ, non rationis, sed tantum Confessarij, & quidem solius, & unius iudicium sequatur. Quomodo cum Confessario, & à Confessario cum scrupulosis agendum sit.* fol. 253

Remedium sextum. *Non sit nimium sollicitus de salute; nec nimiam adhibeat vitandis peccatis venialibus curam.* fol. 258

Remedium septimum. *Peculiariter contra scrupulos, tamquam contra Diaboli tentationem, Deum oret.* fol. 260

SECVN-

SECUNDVM OFFICIVM CONSCIENTIÆ

Laudare benè agentem Voluntatem.

TRACTATUS IX.

De testimonio & laude Conscientiæ.

Laus quam Conscientia de re benè actâ Voluntati dat,
solida est & licita. Neque ab eâ inanis gloria, sed
verum sincerumque Gaudium mentis exoritur. Fol.
262.

- §. I. *Ea que precedentibus sex Tractatibus sunt explicata, breuiter & summatim exponuntur.* fol. 264
- §. II. *Solius Conscientiæ est per actis actionibus laudem dare, cui Voluntas tutò potest acquiescere. Declaratur quænam iudicia humana æstimanda sint, que contemnenda.* fol. 267
- §. III. *Exponitur in quo consistat laus Conscientiæ; quod gaudium inde oriatur; & que dicatur leta Conscientia.* fol. 273
- §. IV. *Ostenditur minimè insanum, aut vitiosum esse, benè de actibus suis à se præstitis sentire & iudicare; sed contra potiùs sanctum. Explicantur quedam oppositæ auctoritates Patrum & Sacre Scripture.* fol. 275
- §. V. *Gaudium ex bono Conscientiæ testimonio exortum, aded non esse vanam gloriam, ut contra sit maximè solidum & meritum.* fol. 284

***** 2

TER-

TERTIVM OFFICIVM CONSCIENTIÆ

Reprehendere Voluntatem de malè actis.

TRACTATVS X.

De stimulis Conscientiæ.

Quomodo Conscientia Voluntatem peccantem arguat, & castiget per immixtos stimulos & aculeos. Explicatur quàm grauis hæc sit pœna; quæ eorum effecta; quandonam à Deo, quando à naturâ aut diabolo excitentur; denique his exsurgentibus quid sit agendum. Fol. 288.

- §. I. *Ex acrimoniâ stimulorum quos peccatoribus admouet Conscientia, rectè colligitur esse aliquod Numen, cuius auctoritate hæc fiant.* fol. 289
- §. II. *Quid propriè sint Stimuli Conscientiæ; & quomodo afectionem suam peccatori primò instituat, ac deinde tormenta animæ admoueat.* fol. 295
- §. III. *In quo consistat pœna quam animus sentit ex Conscientiæ tormento, & quanta hæc sit, ampliùs declaratur.* fol. 300
- §. IV. *Ostenditur non omnes Conscientiæ stimulos esse tam acres, neque semper urgere. Item datur ratio, cur ex quibusdam peccatis majores sentiantur stimuli, majorque percipiatur dolor, quàm ex quibusdam longè grauioribus.* fol. 307
- §. V. *Alios esse Conscientiæ aculeos naturales, alios supernaturales; rursus alios veros immixtos à Deo & Conscientiâ, alios à Dæmone. Quomodo discernantur. Denique quid agendum sit animæ, his stimulis exercita.* fol. 311

QVAR-

QUARTVM OFFICIVM CONSCIENTIÆ

Legitimè in acta inquirere.

TRACTATVS XI.

De examine Conscientia.

Quo jure examen præteritæ vitæ, & in quem finem Conscientiæ competat. Quomodo instituendum sit Examen, tum quotidianum, tum quod Sacræ Confessioni præmittitur. Seuerissimè, non tamen anxie inquirendum esse quid actum sit. Cum moderatione verò de actis esse judicandum, præsertim dubiis. Fol. 318

- §. I. *Jus inquirendi in omnes anime actiones, vndenam Conscientiæ competat, & in quem usum.* fol. 319
- §. II. *Imprimis diligens debet esse peccatorum omnium discussio. Ad hoc multum confert examen Conscientiæ quotidianum. Exponitur ex Davide quomodo & quàm accuratè id faciendum, & qui fructus ex eo existant.* fol. 325
- §. III. *Secunda conditio examinis est, vt inquisitio sit sincera, neque minuat Conscientia peccatorum malitiam ea perperam excusando.* fol. 333
- §. IV. *Tertia hujus examinis conditio est, vt comperto crimine, Conscientia Animam reprehendat & castiget. Quis exinde fructus, & quomodo facienda sit hæc reprehensio.* fol. 335
- §. V. *Quarta conditio est, vt Conscientia non multiplicet, neque augeat peccata; neque examen scrupulosè instituat.* fol. 338
- §. VI. *Exponuntur regule aliquot generales, secundum quas Examen Conscientiæ instituendum est, & in Examine de peccatis commissis est judicandum. Ac primò quidem quid à magnis diuturnisque peccatoribus sit obseruandum.* fol. 343
- Regula I. *Quantum spatium temporis ferè impendendum sit examinandis ante Confessionem peccatis, ijs qui sæpè confitentur, aut*
***** 3 *examen*

- examen faciunt quotidianum ; item quantum & quod scrupulosi.
fol. 344
- Regula II. Quomodo scrupulosus de actionibus prateritis judicare
debeat. fol. 347
- Regula III. Quomodo etiam non scrupulosus ex opinione probabili
de actionis praterite bonitate aut malitia debeat judicare, & pro
se sententiam benignam ferre. fol. 348
- Regula IV. Quid judicandum dum dubitatur an actio commissæ
sit, cui certò scitur peccatum annexum? Judicandum esse, non
commissum. fol. 349
- Regula V. Quid judicandum quando de facto aut de actione constat,
dubitatur autem an in eâ peccatum sit. fol. 353

QVINTVM OFFICIVM CONSCIENTIÆ

Voluntatem peccatis implexam, ad scelerum
pœnitentiam ducere.

TRACTATVS XII.

De Contritione perfecta.

Deum ad gratiam scelerum peccatori præstandam ex sua
parte esse propensissimum. Ex parte peccatoris tan-
tùm requiri vt ad Deum redeat. Reditur autem per
Contritionem. Exponitur ex Tridentino quid sit Con-
tritio perfecta quæ oritur ex amore Amicitie Dei
dilecti super omnia. Quâ ratione excitandus sit hic
amor vt sit super omnia. Denique exponuntur ea
quæ ad exercendam Contritionem sunt necessaria.
Fol. 358.

- S. I. Peccatori nullum facti aut juris remedium superest ; nec quid-
quam restat nisi vt gratiam commissi sceleris à Deo petat. Adeat
itaque

- itaque thronum gratia.* fol. 359
- §. II. *Adeat autem hunc thronum magnā cum fiducia: gratiam enim offensus Deus pœnitenti ultro offert, eamque se daturum iurejurando pollicetur.* fol. 362
- §. III. *Dolorem, qui à pœnitente requiritur, non esse meras lacrymas aut corporis tristem affectionem.* fol. 367
- §. IV. *Contritionem in actu Intellectus & Voluntatis consistere. Exponitur in quibus. Explicatur doctrina Concilij Tridentini de dolore, & proposito non peccandi.* fol. 370
- §. V. *Exponitur quis & quid sit Amor Dei super omnia dilecti, qui ad reconciliationem scelerum requiritur.* fol. 375
- §. VI. *Detestationem peccatorum omnium in Amore beneuolo Dei super omnia dilecti, virtute contineri. Ad Contritionem excitandam, non requiri ut omnia peccata sigillatim attingantur. Item non requiri moram temporis; momento perfici. Denique Contritionis substantiam, in strictā Dei adhesionem consistere* fol. 381

TRACTATUS XIII.

De Contritionis imperfecta, seu Attritionis natura.

Ostenditur actum Attritionis esse bonum, & utilem. Refutatur duplex doctrina, Lutheri scilicet & cujusdam Neoterici de Attritione concepta ex spe gloriæ, aut timore inferni &c. Et Lutherus quidem Attritionem hanc docuit esse actum malum: Neotericus verò, quòd licet bonus sit, non possit tamen ab vlllo benè exerceri. Vterque perperam. fol. 388.

- §. I. *Proponitur controuersie momentum & status.* fol. 390
- §. II. *Lutheri sententia de Attritione proponitur. Refutatur ex Scriptura, & S. Augustino. Heresis damnatur à Concilio Tridentino.* fol. 392
- §. III. *Neotericus quidam sententiam Lutheri nec planè probat, nec planè improbat. Distinguit inter Timorem & Timentem. Refellitur eius argutia.* fol. 396
- §. IV.

- §. IV. *Timorem gehennæ ad euitanda peccata, & reconciliationem cum Deo faciendam, prorsus inutilem, imò malam esse, tribus potissimum argumentis probat Neotericus, Proponitur summatim tota ejus de Attritione doctrina, fusè per tredecim capita ab ipso expansa.* fol. 400
- §. V. *Commentitium est quod dicit Neotericus, Trident. sess. 14. c. 4. de aliâ imperfectâ Contritione locutum, quàm quæ ex gehennæ metu & c. exoritur. Item Contritio veri nominis, quæ tamen ad justificationem sine Sacramento non sufficiat, nouitium commentum est, & in Ecclesiâ inauditum.* fol. 404
- §. VI. *Potest dari Attritio ex timore pœnarum concepta quæ sit supernaturalis. Et talis est quæ ad justificationem requiritur.* fol. 410
- §. VII. *Attritio supernaturalis orta ex timore pœne & c. excludit voluntatem peccandi de cetero. Falsò dicitur quod sit coacta. Libera est prorsus & voluntaria,* fol. 414
- §. VIII. *Attritio supernaturalis ex timore pœne & c. concepta, sufficit ad seruandam totam legem. Eamque qui ex tali timore obseruat, ex amore justitiæ obseruare demonstratur. Ostenditur quòd malè ab aduersarijs explicetur Amor justitiæ.* fol. 418
- §. IX. *Explicantur loca D. Augustini quæ in speciem videntur contraria.* fol. 423

TRACTATUS XIV.

De Attritionis imperfectæ, seu Attritionis cum Sacramento efficaciâ.

Ostenditur quâ ratione ex timore seruili elicienda sit Attritio quæ seruilis minimè sit, sed liberalis omnino & ingenua. Deinde quòd Attritio cum Sacramento sufficiat ad abolendâ peccata. Tertiò, quòd hæc sententia omnino certa sit, & tam secura, vt in mortis articulo vltimæ Confessioni possit adhiberi, eique licitum sit planè acquiescere. Tandem quo modo populo commendanda sit Contritio sine Attritionis præjudicio.

Fol. 428. §. I.

- §. I. *Quâ ratione ex peccati comprehensâ turpitudine, & ex gehennæ aut pœnarum seruili timore, elicienda sit Attritio, quæ tamen seruilis non sit, sed liberalis seu ingenua.* fol. 429
- §. II. *Attritio sola sufficiens est dispositio ad justificationem, & remissionem peccatorum in Sacramento Pœnitentiæ recipendam: Aclius autem Charitatis inefficax qui præterea à quibusdam requiritur, merum & neotericum est figmentum.* fol. 437
- §. III. *Ostenditur certam esse de Attritionis cum Sacramento efficaciam sententiam. Fictum esse quod ex Suare, friuolum quod ex cuiusdam studiosi Parisiensis apparitione, nullius verò momenti quod ex auctoritate contraria sententiarum contra sententiæ orthodoxæ certitudinem petitur argumentum.* fol. 444
- §. IV. *Tutum omnino & securum esse Attritionem Absolutioni præmittere, etiam in articulo mortis. Falsum esse aphorismum, qui ex præcepto securiora salutis remedia tunc conquirenda esse præscribit, modò assumantur secura, euidenter demonstratur.* fol. 453
- §. V. *Quo sensu Attritio à Tridentino dicatur imperfecta. Contritionem pro Attritione non esse coram populo indiscriminatim inculcandam; sed utramque generatim commendandam: particulatim verò applicandam à Sacerdotibus, pro pœnitentis dispositione. Censura Sorbonæ contra aduersariam sententiam lata.* fol. 461

SEXTVM OFFICIVM CONSCIENTIÆ

Peccata commissa ritè confiteri.

TRACTATVS XV.

De Sacramentali Confessione.

Quare gratia peccatori facienda, hominibus sit commissa.
 Qualis gratia in sacro Pœnitentiæ tribunali præstetur.
 Quid exigatur vt Confessio sit legitima. Quomodo faciendâ peccatorum enarratio. Denique quomodo superanda omnis à confitente verecundia. fol. 466

§. I.

- §. I. Tribunal in quo criminibus gratia concedenda est, rectè hominibus à Christo conceditur, ut in peccatoribus fiducia adeundi hunc thronum excitetur. fol.468.
- §. II. Hoc verò majores peccatori animos dabit, quòd in hoc throno non detur nuda scelerum impunitas, sed quòd & Gratia sanctificans infundatur, & perfecta ineatur cum Deo amicitia. fol.472.
- §. III. Modus procedendi in hoc tribunali est non defendere se, sed accusare. fol.476.
- §. IV. Quà corporis & mentis compositione instituenda sit peccatorum confessio. Calvinus eam dicit impossibilem, sed ex falsis hypothesebns. fol.477.
- §. V. Exponitur quid ad substantiam bone Confessionis requiratur: eamque impossibilem non esse, eadem operà contra hereticos demonstratur. fol.482.
- §. VI. Explicantur errores aliqui qui in modo confitendi, pœnitentium vitio aut ignorantia intercurrunt, Confessionemque faciunt difficilem. fol.490.
- §. VII. Occurritur difficultati que ex verecundia pœnitentis crimina fatentis petitur. Ostenditur quanta sit secreti ex Confessione exsurgentis obligatio. Denique injustum esse pudorem, & ferè phantasticum, qui à Confessione peccatorem deterret. fol.494.

SEPTIMUM

SEPTIMUM OFFICIUM CONSCIENTIÆ

Pro pœnis peccato debitæ satisfacere.

TRACTATUS XVI.

*De pœnâ tam Sacramentali, seu à Sacerdote satisfactionis ergo pœnitenti impositâ, quàm ultro-
neâ seu sponte susceptâ.*

Quo jure imponantur à Sacerdote multæ pœnitentibus;
& quantum obligent. An semper graues injungendæ,
& an hæc fuerit praxis veteris Ecclesiæ, & mens SS. Pa-
trum. Commendantur pœnitentiæ sponte susceptæ,
& earum fructus, & vsus multiplex ostenditur. Fol. 500

- §. I. Vnde, post remissam culpam, satisfactionis existat obligatio. Satisfactio duplex est, voluntaria, & Sacramentalis. Declaratur quid hec possit. Vtramque rejiciunt heretici, sed malè, & contra Sacre pagine mentem. fol. 501
- §. II. Graues & ingentes pœnitentias in Confessione passim injungendas esse, asseritur præter mentem Tridentini, à quo salutare & conuenientes dandæ prescribuntur. fol. 505
- §. III. Graues pœnitentias pœnitentibus semper imponere, est contra praxim veteris Ecclesiæ, cuius vsus malè ex Canonibus petitur. Fallacia est, quod contraria suadentes, non distinguant inter pœnitentiam publicam & priuatam: item inter voluntariam & Sacramentalem. Hinc etiam perperam pro se afferunt aliquos Patres. fol. 514
- §. IV. Pœnitentiæ ultro-ne commendantur. Ac imprimis ostenditur, prorsus rationi conforme esse, ut corpus criminum complex, etiam sit confors satisfactionis, & pœnas meritas luat. fol. 521
- §. V. Pœnæ corporeæ securissima sunt satisfactionis via: nihilque iis præstantius ad auertenda irati Numinis flagella, alioquin infligenda in hac vitâ. fol. 527

***** 2

§. VI.

s. VI. *Etiamsi nulle pœne pro peccatis persoluendæ restarent, caro tamen afflictationibus exercenda, ob multiplices fructus quos ea seueritas secum fert. Fructus hi exponuntur.* fol. 530

s. VII. *Exponitur quibus pœnis corpus affligendum sit. Et quomodo à Deo corpori immissæ miseriæ, acceptandæ sint, ut per eas pro peccatis satisfiat.* fol. 533

OCTAVVM OFFICIVM CONSCIENTIÆ

Animam securam reddere acceptæ à Deo peccatorum gratiæ; litteras abolitionis, ut sic dicam, subsignando & porrigendo.

TRACTATVS XVII.

De securitate quam in hac vitâ habemus obtentæ gratiæ, aut nos esse in statu filiorum Dei.

Ostenditur Conscientiæ solius esse, animam certam reddere & securam obtentæ gratiæ. Hæretici volunt certitudinem illam debere esse Fidei: sed refelluntur. Certitudo quam de obtentâ gratiâ habemus, est moralis. Exponitur quantam illa animæ securitatem det obtentæ gratiæ. Denique ostenditur, quot modis Conscientia securitatem illam præster: & explicantur Scripturæ, quæ securitatem omnem videbantur animæ denegare. fol. 539

s. I. *Conscientia est, animam de relatâ à Deo peccatorum gratiâ, securam reddere. Hinc de eâ certus est, quisquis Conscientiæ securitatem obtinet. Probatur id ex Scripturis & SS. Patribus.* fol. 541.

s. II. *Certitudo generatim duplex est; alia objectiua, alia subiectiua.*

- Ætia. Obiectiva rursus triplex: nempe certitudo Fidei, physica, & moralis. Explicantur singula, earumque nature.* fol. 546
- §. III. *Heretici docent neminem fidelem esse, qui non credit se in statu gratiæ esse, certitudine quæ sit Fidei. adeoque hunc esse articulum Fidei. Horum error demonstratur.* fol. 552
- §. IV. *Exponitur Catholica, de certitudine peccati remissi, seu statûs gratiæ obtenti, sententia. Item, quam securitatem moralis certitudo, in hac materia, menti afferat.* fol. 562
- §. V. *Enumerantur rationes & signa, ex quibus certitudo moralis gratiæ obtente elicitur, & mens de suo statu confirmatur. Ostenditur autem ea potissimum ex Conscientiæ testimonio esse petenda. Respondetur item ad quasdam dubitationes ex incertitudine Absolutionis, Confessionis, & Contritionis exsurgentes.* fol. 567
- §. VI. *Respondetur ad auctoritates Sacræ Scripture, quibus omnis certitudo, gratiæ obtente videtur elidi.* fol. 573

NONVM OFFICIUM CONSCIENTIÆ
Animum contra externa hominum iudicia & di-
cetera armare; & securum reddere, sic ut nihil ab
hominibus timeat.

TRACTATUS XVIII.

*De securitate quam in humano commercio præstat
Conscientia.*

A Conscientiâ dependet gaudium quod ex humanâ laude,
& tristitiâ quæ ex vituperio percipitur. Timor incur-
rendæ infamiæ si crimen prodatur, occultorum scele-
rum est tormentum. Hinc mali sibi conscius, semper
trepidus, atque omnia habet suspecta, timens ne pro-
datur. Contrâ verò bona Conscientia, non timet vide-
ri, imò gaudet; & peruersa de se lata iudicia, rider
intrepidè.

Fol. 578

***** 3

§. I.

- §. I. *Judicia sibi aduersa non metuit, qui sua innocens est Conscientiâ. Hec enim, omnis tristitiæ que ex vituperio, uti & gaudij quod ex humanâ laude percipitur, basis est & fundamentum.*
fol. 579
- §. II. *Datur ulterior ratio, cur animus reclamante Conscientiâ, humanis laudibus non acquiescat. Et ratio est, timor infamie, si prodatur testum scelus.*
fol. 585
- §. III. *Conscientiæ bonæ testimonio armatus, nullius hominis iudicium aut magni facit, aut etiam declinat. Contemnit autem peruersa de se lata iudicia.*
fol. 592

DECIMUM OFFICIUM CONSCIENTIÆ

Animum contra diabolicas impugnationes, seu angores diffidentiae in horâ mortis defendere.

TRACTATUS XIX.

De securitate quam in horâ mortis præstat bona Conscientia.

In morte nihil magnopere esse terribile, præter malè actam vitam. Quædam tamen naturæ esse horrida, sit ex ignorantia futurorum, & ob diuturnum animæ cum corpore commercium. Metum hunc tamen superato non esse admodum difficilem. Nihil in illo articulo infestius malâ Conscientiâ; nihil bonâ jucundius. Rectè ab hac lætitiâ in illo angore excitari; optimamque esse mortis præparationem, ad gaudium mentem componere, & lætas cogitationes aduocare; quod egregiè præstat bona Conscientia.
Fol. 598

- §. I. *A morte nihil admodum metuendum est in mortis articulo, sed ab antea vitæ malâ Conscientiâ.*
fol. 599
§. II.

- §. II. *Quod è corpore timeamus exire, ex futura vite fit ignorantia. Aliqua in morte sunt nature horrida, tantum ex anima cum corpore, diuturno & familiari nimium commercio.* fol. 603.
- §. III. *Angores in morte maximè terribiles, à malà Conscientià pro-
ueniunt. Exponitur quomodo inferantur. His autem medetur bona
Conscientia; & clientem suum consolatur bonorum operum memorià,
& fiducia vite eterne acquirende.* fol. 606.
- §. IV. *Optimam esse in mortis articulo memoriã bonorum operum,
ad excitandam letitiam: Sanctos viros non fuisse tunc tristes aut
melancholicos. D. Hilarionis metus expenditur, & ostenditur sine
fundamento passim adstrui.* fol. 612.
- §. V. *Accommodissimam tempori praxim bene moriendi, in articulo
mortis esse, bonorum operum recordari, & ad letitiam mentem com-
ponere.* fol. 617.

TRACTATUS XX.

De obseruantia debitã Conscientiæ.

Conclusio hætenus dictorum est: Itaque custodiri
tuam Conscientiam, ut ipsa custodiat te, ve-
ramque animo præstet lætitiã.

Exponitur egregia Conscientiæ cum corde symbolizatio,
ex quã quædam explicantur Conscientiarum differen-
tiæ; ac denique quomodo Conscientia in aliquibus
emoriatur & indurescat. Datur praxis, quã custodien-
da sit vita Conscientiæ. Ostenditur præcipuam esse,
magnam Conscientiæ sibi semper præsentem, exhibere
reuerentiam: item quanta debeat. Denique hæc
praxi conseruari vitam Conscientiæ, à quã vita totius
animæ & pax dependet.

Fol. 621.

§. I.

- S. I. *Vti vita corporis à corde, ita vita spiritualis à Conscientiâ ducit exordium. Exponitur multiplex cordis & Conscientiæ symbolizatio.* fol. 622
- S. II. *Quid sit vitam, & exitum vite siue mortem animæ à Conscientiâ procedere, explicatur. Nempè quid sit Conscientia tenera, agilis, & viuax; quid verò Conscientia crassa, dura & emortua. Item maximum peccati supplicium esse duritiam seu mortem Conscientiæ: & quomodo hæc per peccati consuetudinem animæ inducatur.* fol. 627
- S. III. *Conclusio. Itaque serua cor tuum. Ostenditur quòd nulla sit melior praxis seruandæ Conscientiæ, quàm eam obseruare & reuereri. Explicatur quanta sit, quæ Conscientiæ debetur, reuerentia: denique quanti momenti sit hæc praxis, ad benè accurateq; viuendum.* fol. 633

ARTIS